

Kacper Milkowski¹

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski

ORCID ID: 0000-0003-4367-0365

PRZEGLĄD ORZECZNICTWA SĄDU NAJWYŻSZEGO

ABSTRACT

Overview of the decisions of the Polish Supreme Court

The resolution of seven judges of the Polish Supreme Court passed on January 8, 2020 (court case file no. I NOZP 3/19) is a landmark ruling. The Supreme Court decided the following: “I. The Supreme Court, in reviewing an appeal against a resolution of the National Council of the Judiciary of Poland on presenting a candidate for the office of a judge to the President of the Republic of Poland, examines – upon the grounds for the appeal and within its scope – whether the National Council of the Judiciary of Poland is an independent body according to the criteria as determined in the judgment of the Court of Justice of the European Union of November 19, 2019 in Joined Cases C-585/18, C-624/18 and C-625/18, A.K. and Others versus the Supreme Court, paragraphs 139-144. II. The Supreme Court revokes, within the scope of the appeal, a resolution of the National Council of the Judiciary of Poland on presenting

¹ Doktorant w Katedrze Prawa Międzynarodowego na Wydziale Prawa i Administracji na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie.

a candidate for the office of a judge to the President of the Republic of Poland, provided that an appellant proves that the lack of independence on the part of the National Council of the Judiciary of Poland did affect the contents of such a resolution or provided that – having regard to the constitutional prohibition of reviewing effectiveness of the act of an appointment to the office of a judge by the President of the Republic of Poland, as well as the relation resulting thereof – the appellant will demonstrate the circumstance indicated in paragraph 125, or jointly the circumstances listed in paragraphs 147-151 of the judgment referred to in point I of the resolution, indicating that the court in whose bench such a judge will sit will not be independent and impartial”. The resolution was granted the force of a legal principle.

Keywords: the Polish Supreme Court, the National Council of the Judiciary of Poland, Court of Justice of the European Union, the rule of law, court, judge

Słowa kluczowe: Sąd Najwyższy, Krajowa Rada Sądownictwa, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, praworzędność, sąd, sędzia

Uchwała, która uzyskała moc zasady prawnej

Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 8 stycznia 2020 r.,
I NOZP 3/19

- I. Sąd Najwyższy, rozpoznając odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydata do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego, bada – w granicach podstaw odwołania – czy Krajowa Rada Sądownictwa jest organem niezależnym w świetle kryteriów określonych w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18, A.K. i in. przeciwko Sąd Najwyższy, pkt 139–144.
- II. Sąd Najwyższy uchyla, w granicach zaskarżenia, uchwałę Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydata do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego, jeżeli odwołujący się wykaże, że brak niezależności Krajowej Rady Sądownictwa miał wpływ na treść tej uchwały lub jeżeli – uwzględniając konstytucyjny zakaz badania skuteczności

aktu ustrojowego powołania sędziego oraz wynikającego z niego stosunku ustrojowego – odwołujący się wykaże okoliczność określona w pkt 125, lub łącznie okoliczności wymienione w pkt 147–151 wyroku, o którym mowa w pkt I, wskazujące, że sąd, w składzie którego taki sędzia będzie zasiadał, nie będzie niezależny i bezstronny.

Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów podjętej 8 stycznia 2020 r. w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych wypowiedział się na temat skutków, jakie wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. pociąga za sobą dla sprawowanej przez Sąd Najwyższy kontroli legalności uchwał Krajowej Rady Sądownictwa, i nadał jej moc zasady prawnej.

Powyższa uchwała została podjęta w odpowiedzi na pytanie prawne przedstawione przez Sąd Najwyższy postanowieniem z 3 grudnia 2019 r. (I NO 75/19), na podstawie art. 398¹⁷ § 1 Kodeksu postępowania cywilnego (dalej: k.p.c.) w zw. z art. 44 ust. 3 ustawy z 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 389 ze zm., dalej: ustawa o KRS) oraz art. 82 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 825 ze zm.), do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu tego sądu:

1. *Czy Sąd Najwyższy, rozpoznając odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydata na urząd sędziego – w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18, A.K. i in. przeciwko Sąd Najwyższy – ma obowiązek zbadać z urzędu, niezależnie od granic podstaw odwołania, czy Krajowa Rada Sądownictwa jest organem niezależnym od władzy ustawodawczej i wykonawczej?;*
2. *Czy ustalenie przez Sąd Najwyższy, że Krajowa Rada Sądownictwa nie jest organem niezależnym od władzy ustawodawczej i wykonawczej, stanowi samoistną podstawę uchylecia zaskarżonej uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydata na urząd sędziego, a jeżeli tak, to czy taka uchwała podlega uchyleciu w całości, niezależnie od granic zaskarżenia?*

Przedmiotowe zagadnienia wyłoniły się przy rozpoznawaniu odwołań trzech skarżących od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa (dalej:

KRS) z 4 grudnia 2018 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w sądzie apelacyjnym, ogłoszonym w Monitorze Polskim z 2018 r., poz. 443. KRS w pkt 1 uchwały przedstawiła Prezydentowi RP D.J. do powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w przedmiotowym sądzie apelacyjnym, a w pkt 2 odmówiła przedstawienia Prezydentowi RP skarżących do powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego tegoż sądu.

Odwołujący się zaskarżyli uchwałę KRS w pkt 1 w całości oraz w pkt 2 w części ich dotyczącej, tj. w zakresie rozstrzygnięcia o nieprzedstawieniu Prezydentowi RP wniosku o powołanie ich do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego sądu apelacyjnego w przedmiotowym sądzie apelacyjnym. Wnieśli o uchylenie uchwały w zaskarżonym zakresie i przekazanie sprawy KRS do ponownego rozpoznania. Zarzucili zaskarżonej uchwale m.in. podjęcie jej z naruszeniem art. 2 w zw. z art. 4 ust. 3 zd. 3 i art. 6 ust. 1 oraz art. 19 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. nr 90, poz. 864/30 ze zm., dalej: TUE) w zw. z art. 15 ust. 1 i art. 20, art. 21 ust. 1, art. 47 i art. 52 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, tj. naruszenie zasady państwa prawa, zasady równego traktowania oraz zasady dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach w następstwie wykreowania składu organu państwa członkowskiego mającego stać na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów, który podjął zaskarżoną uchwałę, w ten sposób, że przedstawiciele władzy sądowniczej w tym organie wybierani są przez władzę ustawodawczą, co zakłóca zasadę równowagi instytucjonalnej i doprowadzi do wydania przez ten organ uchwały z naruszeniem wyżej wskazanych norm prawa europejskiego przez dyskryminację skarżących i naruszenie zasady dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach.

Sąd Najwyższy w składzie zwykłym stwierdził, że rozpoznając odwołanie od uchwały KRS w przedmiocie przedstawienia Prezydentowi RP kandydata na urząd sędziego, staje przed dylematem, czy w takim postępowaniu dopuszczalne jest badanie niezależności KRS i czy okoliczność ta w ogóle może rzutować na prawidłowość (zgodność z prawem) zaskarżonej uchwały, uwzględniając krajowy porządek prawny, w tym w szczególności przepisy ustawy o KRS i znajdujące odpowiednie zastosowanie w tym przypadku przepisy k.p.c. (art. 44 ust. 3 ustawy o KRS). Według

Sądu Najwyższego w składzie zwykłym na tle wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r. możliwe są dwa rozstrzygnięcia. Z jednej strony można uznać, że norma kompetencyjna wykreowana przez TSUE w ww. wyroku dotyczy wyłącznie badania niezależności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, a brak niezależności KRS jest jedynie jedną z przesłanek, których ustalenie jest niezbędne dla rozstrzygnięcia kwestii niezależności tej izby. Pozostałe przesłanki jej zastosowania są na tyle specyficzne, że nie ma możliwości ich odniesienia do sytuacji innego sądu (pkt 147–151 wyroku TSUE). Z drugiej strony możliwe jest jednak przyjęcie, że badanie niezależności KRS jest konieczne zawsze, ilekroć jest to niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy, w tym w szczególności w przypadku badania prawidłowości uchwały podjętej przez KRS. Przemawia za tym zasada lojalnej współpracy organów państw unijnych (art. 4 ust. 3 TUE) oraz konieczność minimalizowania zakresu wadliwych czynności KRS, fundamentalnych dla prawidłowego funkcjonowania całego wymiaru sprawiedliwości. W ocenie Sądu Najwyższego w składzie zwykłym konieczne jest rozważenie, czy ustalenie, że KRS nie jest organem niezależnym od władzy ustawodawczej i wykonawczej, może stanowić samoistną podstawę stwierdzenia, że uchwała KRS o przedstawieniu Prezydentowi RP kandydata na urząd sędziego jest sprzeczna z prawem.

Prokurator Generalny wniósł o podjęcie uchwały o treści: „Sąd Najwyższy, rozpoznając odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydata na urząd sędziego – w świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-626/18, A.K. i in. przeciwko Sąd Najwyższy – nie ma obowiązku badania z urzędu, czy Krajowa Rada Sądownictwa jest organem niezależnym od władzy ustawodawczej i wykonawczej” oraz o odmowę podjęcia uchwały w pozostałym zakresie.

Z kolei odwołujący się wnieśli o odmowę podjęcia uchwały, ewentualnie o stwierdzenie, że KRS nie jest niezależna od władzy wykonawczej i ustawodawczej.

8 stycznia 2020 r. Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów po rozstrzygnięciu w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych zagadnienia prawnego w sprawie I NOZP 3/19 podjął uchwałę następującej treści:

- I. Sąd Najwyższy, rozpoznając odwołanie od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydata do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego, bada – w granicach podstaw odwołania – czy Krajowa Rada Sądownictwa jest organem niezależnym w świetle kryteriów określonych w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 r. w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18 i C-625/18, A.K. i in. przeciwko Sąd Najwyższy, pkt 139–144.
- II. Sąd Najwyższy uchyla, w granicach zaskarżenia, uchwałę Krajowej Rady Sądownictwa w przedmiocie przedstawienia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej kandydata do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego, jeżeli odwołujący się wykaże, że brak niezależności Krajowej Rady Sądownictwa miał wpływ na treść tej uchwały lub jeżeli – uwzględniając konstytucyjny zakaz badania skuteczności aktu ustrojowego powołania sędziego oraz wynikającego z niego stosunku ustrojowego – odwołujący się wykaże okoliczność określoną w pkt 125, lub łącznie okoliczności wymienione w pkt 147–151 wyroku, o którym mowa w pkt I, wskazujące, że sąd, w składzie którego taki sędzia będzie zasiadał, nie będzie niezależny i bezstronny.

Główne motywy uzasadnienia Sądu Najwyższego:

1. Realizacji celów Unii Europejskiej służyć ma system sądowiczy, na który składają się TSUE oraz sądy państw członkowskich. Zapewnienie jednolitego stosowania prawa Unii na całym jej obszarze wymaga ścisłej współpracy TSUE oraz sądów państw członkowskich. Jej ramy wyznacza procedura odesłania prejudycjalnego przewidziana w art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst skonsolidowany Dz.Urz. UE 2016 C 202, s. 1), która, ustanawiając dialog między sądami, zwłaszcza między Trybunałem a sądami państw członkowskich, ma na celu zapewnienie jednolitej wykładni prawa Unii, umożliwiając tym samym zapewnienie jego spójności, skuteczności i autonomii (por. opinia pełnego składu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej 1/17 z 30 kwietnia 2019 r., CETA; wyrok Wielkiej Izby Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 6 marca 2018 r., Achmea, C-284/16).

2. Sąd Najwyższy jest związany wykładnią art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej gwarantującego niezawisłość i bezstronność sądów oraz art. 9 ust. 1 dyrektywy Rady 2000/78/WE przyjętą przez TSUE w wyroku z 19 listopada 2019 r., zgodnie z Konstytucją RP.
3. W świetle tego wyroku stopień niezależności KRS jest samodzielną okolicznością podlegającą uwzględnieniu przy rozpoznawaniu odwołań od uchwał KRS. Z tego względu Sąd Najwyższy, dokonując kontroli legalności uchwał KRS, zobowiązany jest badać również zarzuty braku niezależności KRS, podnoszone przez skarżącego uchwałą.
4. W sytuacji, gdy skarżący wykaże wpływ braku niezależności KRS na treść uchwały, podlega ona uchyleniu w zakresie, w jakim została zaskarżona, zgodnie z podstawowymi zasadami postępowania cywilnego i przyjętym w prawie polskim modelem kontroli uchwał KRS. Dokonując tej kontroli, Sąd Najwyższy uwzględni wskazane w wyroku TSUE z 19 listopada 2019 r. kryteria pozwalające zarówno na ocenę KRS, jak i kandydatów przedstawionych do powołania Prezydentowi RP.
5. Krajowa Rada Sądownictwa jest z mocy Konstytucji RP strukturalnie powiązana ze wszystkimi trzema władzami, jednak nie może to prowadzić do powstawania zależności, które oznaczałyby instrumentalizację KRS w celu realizacji partykularnych interesów ze szkodą dla dobra wspólnego. To, czy taka postać zależności miała miejsce, może być badane wyłącznie w konkretnym przypadku, przy ocenie legalności uchwał KRS.
6. Krajowa Rada Sądownictwa zobowiązana jest do stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Funkcja ta nie może mieć charakteru selektywnego i ograniczać się do ochrony tych wartości wyłącznie przed organami władzy ustawodawczej i wykonawczej. Ochrona ta powinna mieć kompleksowy i zrównoważony charakter, uwzględniając także oddziaływania innych organów, grup i środowisk mogących w sposób nieuprawniony wpływać na decyzje podejmowane przez KRS.
7. Prawomocność uchwały KRS pozwala Prezydentowi RP powołać osobę w niej wskazaną do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego. Konsekwencją skorzystania przez Prezydenta RP z jego

prerogatywy jest powstanie ustrojowego stosunku prawnego, który – podobnie jak sam akt powołania – nie podlega jakiegokolwiek procedurze badania jego skuteczności.

8. Wszelka władza w demokratycznym państwie prawnym, w tym władza sądownicza, pochodzi od narodu. Sędzia otrzymuje od Prezydenta RP – jako głowy państwa – władzę sądenia. Jest to akt ustrojowy zapewniający niezbędną demokratyczną legitymizację władzy sądowniczej. Realizacja tej władzy musi być zagwarantowana niezależnością sądów i niezawisłością sędziów, którzy z mocy Konstytucji RP są nieusuwalni.

Sprawy z zakresu prawa cywilnego i gospodarczego

Uchwała Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2020 r., III CZP 52/19

Udzielenie przez zależną spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością poręczenia na wekslu wystawionym przez członka zarządu dominującej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wymaga zgody zgromadzenia wspólników spółki dominującej (art. 15 § 2 k.s.h.).

Uchwała Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2020 r., III CZP 51/19

Świadczenie wypłacane przez ubezpieczyciela w przypadku przedterminowego rozwiązania umowy ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym nie jest świadczeniem głównym w rozumieniu art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c.

Uchwała Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2020 r., III CZP 50/19

Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych sporządzona w Kijowie 24 maja 1993 r. (Dz.U. z 1994 r. nr 96, poz. 465 ze zm.) nie ma zastosowania do ustanowienia przez sąd kuratora dla potrzeb postępowania administracyjnego w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych na wnioski oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (art. 34 § 1 k.p.a. w związku z art. 123 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.).

Uchwała Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2020 r., III CZP 41/19

Kurator ustanowiony w toku postępowania o stwierdzenie nabycia spadku przez sąd orzekający dla uczestnika postępowania, którego miejsce pobytu nie jest znane (art. 143–147 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.), nie jest uprawniony do złożenia wniosku (art. 601 k.p.c.) o ustanowienie dla tego uczestnika kuratora, o którym mowa w art. 184 k.r.o.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2020 r., V CSK 347/19

Zawieszenie stosowania odpowiednich przepisów oraz nakaz powstrzymania się od ich stosowania stanowi zatem nie tylko konieczny, ale z pewnością także dopuszczalny i skuteczny środek służący uniemożliwieniu osiągnięcia celu, któremu służy wystąpienie do TSUE z pytaniami prawnymi (prejudycjalnymi).

Wyrok Sądu Najwyższego z 20 grudnia 2019 r., II CSK 19/19

Pełna wysokość wierzytelności, której zaspokojenia wierzyciel nie może uzyskać od dłużnika, mogłaby zostać uznana za szkodę wyłącznie, gdyby wykazane zostało, że w razie terminowego złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości wierzyciel uzyskałby całkowite zaspokojenie swojej wierzytelności. W praktyce sytuacje, w których wierzyciel w postępowaniu upadłościowym uzyskuje pełne zaspokojenie wierzytelności, należą do wyjątkowych, jeżeli wierzytelność nie jest wierzytelnością uprzywilejowaną. Przeprowadzenie dowodu co do hipotetycznego stopnia zaspokojenia wierzytelności w razie złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości wiąże się na ogół ze znacznymi trudnościami dla wierzyciela, co sprawiło, że ustawodawca zdecydował o wprowadzeniu domniemania zawartego w art. 21 ust. 3a ustawy z 28 lutego 2003 r. –Prawo upadłościowe.

Wyrok Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2019 r., II CSK 581/18

Orzeczona prawomocnie kara pozbawienia wolności jest ze swojej natury dotkliwą, aczkolwiek legalną, formą ingerowania państwa w prawa jednostki i jej dobra osobiste; dolegliwości z tym związane mogą być uznane za nieludzkie lub poniżające traktowanie w rozumieniu art. 3 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, jeśli przekraczają pewien akceptowalny poziom, którego ocena ma charakter względny i jest zależna od wszystkich okoliczności konkretnej sprawy.

Uchwała Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2019 r., III CZP 7/19

Z dniem ogłoszenia upadłości małżonka, nieprowadzącego działalności gospodarczej (art. 491¹ i nast. ustawy z 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 498 z późn. zm.), pozostającego w ustroju wspólności majątkowej, między małżonkami powstaje rozdzielność majątkowa, a majątek wspólny, którego podział nie jest dopuszczalny, wchodzi do masy upadłości.

Wyrok Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2019 r., I CSK 543/18

Oplata roczna, jaką ma obowiązek uiszczać użytkownik wieczysty właścicielowi gruntu, jest opłatą za możliwość korzystania przez użytkownika wieczystego z gruntu z wyłączeniem innych osób w granicach określonych w art. 233 k.c. Konstrukcyjnie opłata ta nie jest natomiast powiązana z korzystaniem przez użytkownika wieczystego z powierzchni budynków posadowionych na gruncie oddanym w użytkowanie wieczyste. Opłata należy się natomiast także od powierzchni gruntu zajmowanego przez posadowione na nim budynki stanowiące własność użytkownika wieczystego. W takim bowiem zakresie użytkownik wieczysty jako właściciel tych budynków korzysta również z gruntu oddanego mu w użytkowanie wieczyste.

Uchwała Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., III CZP 49/19

Wygaśnięcie roszczeń wierzycieli na podstawie art. 9 ust. 2c ustawy z 20 sierpnia 1997 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. nr 121, poz. 770 ze zm.), pociąga za sobą wygaśnięcie hipotek zabezpieczających ich wierzytelności.

Uchwała Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., III CZP 48/19

Celowe koszty windykacji przewyższające równowartość kwoty 40 euro wchodzi w skład kosztów odzyskania należności, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 118) w pierwotnym brzmieniu.

Uchwała Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., III CZP 45/19

Przewidziane w art. 49 ust. 1 ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1083) uprawnienie konsumenta do

obniżenia całkowitego kosztu kredytu w przypadku jego spłaty w całości przed terminem określonym w umowie obejmuje także prowizję za udzielenie kredytu.

Uchwała Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., III CZP 42/19

Syndykowi masy upadłości spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej nie przysługuje roszczenie wobec członków kasy o pokrycie straty bilansowej kasy w oparciu o postanowienia statutu przyjęte na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy z 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2386 ze zm.), wprowadzające podwyższoną odpowiedzialność członków za straty powstałe w kasie do podwójnej wysokości wpłaconych udziałów, jeżeli przed ogłoszeniem upadłości kasy walne zgromadzenie (zebranie przedstawicieli) nie podjęło uchwały o pokryciu w ten sposób straty (art. 38 § 1 pkt 4 ustawy z 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze, t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1285 ze zm.).

Uchwała Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., III CZP 40/19

Przekreślenie weksla na podstawie § 90 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 23 lutego 2007 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 259) przed zakończeniem postępowania, w którym został wydany nakaz zapłaty, nie wyłącza możliwości realizacji przez powoda praw z tego weksla.

Wyrok Sądu Najwyższego z 10 grudnia 2019 r., IV CSK 443/18

1. Do uznania postanowienia za indywidualnie uzgodnione nie wystarcza ustalenie, iż cała umowa była przedmiotem negocjacji, ale należało ustalić, iż przedmiotem negocjacji (indywidualnych ustaleń) było konkretne jej postanowienie, które potencjalnie może zostać uznane za niedozwolone.
2. Możliwość zobowiązania się do zachowania poufności informacji nie może zostać uznana za niedopuszczalną w świetle art. 54 ust. 1 Konstytucji RP.
3. Postanowienie sprzeczne z dobrymi obyczajami, które rażąco narusza interesy strony umowy, wydaje się z założenia sprzeczne również z zasadami współżycia społecznego, a w związku z tym można nawet

sformułować tezę, zgodnie z którą w zakresie sankcji art. 385¹ k.c. stanowi przepis szczególnie w stosunku do art. 58 § 2 k.c.

4. Miarkując karę umowną, sąd musi uwzględnić różnorodne okoliczności konkretnej sprawy, przy czym wysokość szkody poniesionej przez wierzyciela jest jedynie jedną z nich, a katalogu kryteriów pozwalających na zmniejszenie kary umownej nie można uznać za zamknięty. Nie bez znaczenia jest również fakt, że obowiązek zapłaty kary umownej może powstać nawet wtedy, gdy wierzyciel na skutek niewykonania lub nienależytego zobowiązania nie poniósł w ogóle szkody majątkowej.

Wyrok Sądu Najwyższego z 10 grudnia 2019 r., IV CSK 420/18

1. Artykuł 65 § 2 k.c. ma zastosowanie także do wykładni oświadczeń woli składanych w formie aktu notarialnego. Uzasadnione wydaje się nawet twierdzenie, że udział notariusza w redagowaniu umowy nakazuje podjęcie szczególnie skrupulatnej analizy pod kątem tego, czy sformułowania poszczególnych postanowień odtwarzają rzeczywistą wolę stron, czy też raczej wyobrażenie notariusza, jak wola ta powinna się kształtować.
2. Przy odtwarzaniu rzeczywistej woli stron umowy uwzględnienia wymaga reguła zycliwej interpretacji (*favor contractus*), zgodnie z którą należy preferować tę z możliwych w danych okolicznościach wersji interpretacji oświadczenia woli, która pozwala na utrzymanie w mocy czynności prawnej w zakresie jak najszerzej odzwierciedlającym wolę stron. Nakaz wynikający z art. 65 § 2 k.c. odpowiada również zasadzie *falsa demonstratio non nocet*, zgodnie z którą fałszywe, tj. niezgodne z ogólnie przyjętymi regułami, oznaczenie przedmiotu umowy nie szkodzi, o ile strony są zgodne co do tego, co jest jej właściwym przedmiotem.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 6 grudnia 2019 r., V CSK 203/19

Statut spółdzielni nie stanowi źródła prawa materialnego, jest szczególnym rodzajem umowy, której postanowienia zgodnie z zasadą swobody umów mogą być kształtowane dowolnie, z uwzględnieniem granic określonych w treści art. 353¹ k.c. Błędna wykładnia postanowień statutu nie może być więc traktowana jako naruszenie prawa materialnego,

a konieczne jest wskazanie przepisów prawa, które według oceny skarżącego zostały przez sąd drugiej instancji naruszone.

Wyrok Sądu Najwyższego z 6 grudnia 2019 r., V CSK 471/18

1. Stosownie do art. 7 k.p.c. prokurator może żądać wszczęcia postępowania w każdej sprawie, jak również wziąć udział w każdym toczącym się już postępowaniu, jeżeli według jego oceny wymaga tego ochrona praworządności, praw obywateli lub interesu społecznego. W sprawach niemajątkowych z zakresu prawa rodzinnego prokurator może wytaczać powództwa tylko w wypadkach wskazanych w ustawie. Z unormowania tego wynika, że prokurator może wytoczyć powództwo w każdej sprawie cywilnej, chyba że przepis ustawowy uprawniające to ogranicza; prokurator działa w interesie publicznym w celu ochrony praworządności. Kompetencje prokuratora do wytoczenia powództwa lub udziału w sprawie cywilnej są szerokie i autonomiczne, a przesłanki tego działania nie podlegają na gruncie art. 7 k.p.c. kontroli ani ocenie sądu z zastrzeżeniem odrębnych unormowań zawartych w art. 22, 61¹⁶, 86 i 127 k.r.o.
2. Prokuratorowi przysługuje uprawnienie do wytoczenia powództwa o ustalenie lub zaprzeczenie ojcostwa oraz ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa, jeżeli wymaga tego dobro dziecka lub ochrona interesu społecznego. Treść art. 86 k.r.o. w konfrontacji z art. 7 k.p.c. prowadzi do wniosku, że ocena występowania przytoczonych w nim materialnoprawnych przesłanek powództwa o ustalenie pochodzenia dziecka nie jest pozostawiona swobodnej ocenie prokuratora, w tym znaczeniu, że ich wykazanie przez prokuratora podlega w pierwszej kolejności ocenie i weryfikacji przez sąd w okolicznościach każdego indywidualnie rozpatrywanego przypadku. Ustawodawca nie powtórzył w tym przepisie zawartego w art. 7 k.p.c. sformułowania („jeżeli według jego oceny”); ponadto w art. 22 i 127 k.r.o. nie zamieścił dodatkowych przesłanek w postaci dobra dziecka lub ochrony interesu społecznego. Świadczy to o celowym zróżnicowaniu (zawężeniu) przez ustawodawcę zakresu uprawnienia prokuratora do kwestionowania pochodzenia dziecka (por. też art. 61¹⁶ k.r.o.) oraz wyrażeniu potrzeby istnienia sądowej kontroli celowości wytoczenia przez prokuratora powództwa o ustalenie pochodzenia

dziecka, przede wszystkim w kontekście naczelnej zasady prawa rodzinnego, jaką jest zasada ochrony dobra dziecka.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2019 r., III CZP 38/19

Zgłoszenie żądania nadania klauzuli wykonalności nie tylko przerywa bieg przedawnienia, lecz również powoduje, że przedawnienie nie będzie biegło do chwili ukończenia postępowania klauzulowego, czyli przez okres, w którym uprawniony nie ma możliwości podejmowania innych działań w celu realizacji roszczenia.

Uchwała Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2019 r., III CZP 35/19

Roszczenie przewidziane w art. 18 ust. 1 ustawy z 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1182 ze zm.) przysługuje osobie będącej właścicielem lokalu w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 2 tej ustawy w okresie, którego dotyczy żądanie pozwu.

Wyrok Sądu Najwyższego z 29 listopada 2019 r., I CSK 477/18

1. Nie ma podstaw do utożsamiania „obiektu”, o którym mowa w art. 647 *in princ.* k.c., z rzeczą. Wykonanie umowy o roboty budowlane w zasadzie nigdy nie prowadzi do powstania rzeczy w rozumieniu art. 45 k.c., natomiast wiąże się z czynieniem nakładów na nieruchomości (zwykle gruntową) i z tak istotnym jej przeobrażeniem, że poświęcone zostały mu także uregulowania publicznoprawne, zawarte w przepisach o planowaniu przestrzennym i prawie budowlanym.
2. Zasadniczym kryterium rozróżnienia umowy o dzieło i umowy o roboty budowlane jest ocena realizowanej inwestycji stosownie do wymagań prawa budowlanego, a użyte w art. 647 k.c. określenie obiekt oznacza zmaterializowany rezultat robót budowlanych, stanowiący samodzielną całość dającą się wyodrębnić co najmniej pod względem technicznym lub technologicznym.
3. Do obowiązków inwestora w umowie o roboty budowlane należą wymagane przez właściwe przepisy czynności związane z przygotowaniem inwestycji, w szczególności przekazanie terenu budowy wykonawcy, ale też uzyskanie wszystkich stosownych pozwoleń publicznoprawnych, które konieczne są do legalnego prowadzenia robót

budowlanych (art. 647 *in fine* k.c.). O tym, czy pozwolenia takie zostaną uzyskane, decydują zwykle właścicieli terenu budowy, do którego inwestor ma tytuł upoważniający go do dysponowania nim na cele budowlane. Teren, na którym inwestor zamierza realizować inwestycję, może zmienić właściwości fizyczne, gdy chodzi o jego zdolność do prowadzenia na nim robót budowlanych. Zmianie może ulec także jego status prawny, według którego należy oceniać dopuszczalność realizowania na nim robót budowlanych. Brak takich właściwości terenu, które warunkują prowadzenie na nim procesu inwestycyjnego, jest okolicznością dotyczącą inwestora i jego obciążającą. Na wykonawcy ciąży w tym zakresie wyłącznie obowiązki określone w art. 651 k.c., a zatem jeśli dostrzeże wady dokumentacji, terenu budowy, maszyn i urządzeń, które – dostarczone przez inwestora – nie nadają się do prawidłowego wykonania robót, ma obowiązek powiadomić o tym inwestora, do którego należy usunięcie przeszkód do wykonania umowy.

Sprawy z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych

Wyrok Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2019 r., I PK 204/18

1. Czynność prawna dokonana między jedynym wspólnikiem będącym jedynym członkiem zarządu a reprezentowaną przez niego spółką wymaga formy aktu notarialnego. Artykuł 210 § 2 k.s.h. nie przewiduje żadnych wyjątków w zakresie tej formy. Dlatego skutkiem niezachowania formy przewidzianej w art. 210 § 2 zdanie drugie k.s.h. (formy aktu notarialnego) jest bezwzględna nieważność dokonanej czynności prawnej. Przepis ten ma zastosowanie tylko do spółek jednoosobowych i tych, w których spółka jest obok wspólnika własnym wspólnikiem, a także dotyczy wszelkiego rodzaju umów zawieranych z członkami zarządu: umów o pracę, o zarządzanie, o dzieło, umów-zleceń.
2. Podstawowym skutkiem niezastosowania się do zasad określonych w art. 210 § 1 k.s.h. jest bezwzględna nieważność dokonanej czynności na podstawie art. 58 k.c. Na zasadzie wyjątku zaś, w kontekście zagadnienia nieważności umowy o pracę zawartej z naruszeniem

- art. 210 k.s.h., dopuszcza się nawiązywanie z członkami zarządu stosunku pracy w sposób dorozumiany. Należy jednak podkreślić, że ocena, czy z członkiem zarządu spółki została zawarta umowa o pracę przez dopuszczenie do jej wykonywania, zależy od okoliczności konkretnej sprawy w zakresie dotyczącym celów, do jakich zmierzały strony, a przede wszystkim od tego, czy nawiązanie stosunku pracy w ten sposób nie miało na celu obejścia prawa (art. 210 § 1 k.s.h.), oraz od zachowania elementów konstrukcyjnych stosunku pracy.
3. Skuteczne dopuszczenie pracownika-członka zarządu do pracy wymaga, aby w spółce istniał organ lub pełnomocnik, o którym mowa w art. 210 § 1 k.s.h. Tylko bowiem dopuszczenie pracownika-członka zarządu do pracy za zgodą i wiedzą organu czy reprezentanta, o którym mowa w art. 210 § 1 k.s.h., może być uznane za skuteczne nawiązanie stosunku pracy mimo nieważności umowy o pracę zawartej z naruszeniem art. 210 k.s.h.
 4. W procesie dochodzenia roszczeń z tytułu materialnej odpowiedzialności pracowników istotne znaczenie ma art. 116 k.p., który zobowiązuje pracodawcę do wykazania okoliczności uzasadniających odpowiedzialność pracownika oraz wysokość powstałej szkody. Ściśle bezwzględnie obowiązujący charakter prawny tej pracowniczej regulacji normatywnej wyklucza legalność i zasadność obarczenia pracownika odpowiedzialnością materialną bez wykazania (udowodnienia) wymaganych i określonych w przepisach obligatoryjnych jej przesłanek.
 5. Treść klauzuli generalnej, zawarta w art. 8 k.p., ujęta jest przedmiotowo, a nie podmiotowo. Nie kształtuje ona praw podmiotowych, nie zmienia i nie modyfikuje praw, jakie wynikają z innych przepisów prawa. Przepis ten upoważnia sąd do oceny, w jakim zakresie, w konkretnym stanie faktycznym, działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie jego prawa i nie korzysta z ochrony prawnej.

Wyrok Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2019 r., I UK 322/18

W sprawach o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności (art. 477⁸ § 2 pkt 4 k.p.c.) sąd może weryfikować wskazania dotyczące wymienionych w zaskarżonym orzeczeniu o niepełnosprawności

sposobów kompensacji niepełnosprawności dziecka do lat 16 (art. 4a w związku z art. 6b ust. 3 ustawy z 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) lub określonego stopnia niepełnosprawności osób powyżej 16. roku życia (art. 3 i 4 w związku z art. 6b ust. 3 tej ustawy). Wprawdzie zalecenia kompensujące niepełnosprawność powinny być – według art. 6b ust. 3 ustawy o niepełnosprawności – zawarte w orzeczeniu, poza ustaleniem niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności, ale skoro równocześnie te wskazania stanowią immanentnie istotne elementy wydawanych orzeczeń o niepełnosprawności, przeto poddają się one weryfikacji sądowej w trybie odwoławczym od zaskarżanych orzeczeń o niepełnosprawności, także w zakresie ograniczonym do zaskarżania spornych wskazań, które nie mogą być wyłączone spod weryfikacji sądowej na gruncie konstytucyjnego prawa do sądu.

Wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., III UK 398/18

Mając na względzie zakres pouczeń ze strony Zakładu Ubezpieczeń Społecznych kierowanych do podmiotów wymienionych w art. 89 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych o prawach i obowiązkach kontrolowanego płatnika (art. 89 ust. 1a pkt 9) oraz o prawie założenia zastrzeżeń (art. 91 ust. 1 pkt 8), należy uznać, że sporządzenie protokołu kontroli na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie ma skutków wynikających z informacji udzielanych w formach kwalifikowanych. Ochrona przed niepewnością prawną wiążącą się z wykładnią prawa może być w ograniczonym stopniu realizowana w ramach zasady demokratycznego państwa prawnego, w tym również zasady lojalności państwa względem obywatela oraz zasady zaufania obywateli wobec państwa i stanowionego przez nie prawa. Katalog oficjalnych (urzędowych) źródeł informacji jest zamknięty, a jego elementy zdefiniowane w sposób precyzyjny, niepozostawiający wątpliwości, w jakich sytuacjach przedsiębiorca uzyskuje możliwość powzięcia wiążących wiadomości co do swojej sytuacji prawnej, a następnie uchylenia się od negatywnych skutków działań zgodnych z tą informacją. Taka ochrona wynika tylko z wykorzystania instytucji pisemnej interpretacji prawa na podstawie art. 10 i 10a ustawy z 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 584), a obecnie, od 30 kwietnia

2018 r., z instytucji objaśnień prawnych, wydawanych zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r., poz. 646 z późn. zm.).

Wyrok Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., I PK 205/18

Przepisy art. 237¹ § 1 i § 2 k.p. odnoszą się tylko do pracowników, którzy ulegli wypadkowi przy pracy lub zachorowali na chorobę zawodową, a to oznacza, że nie można ich rozciągnąć na pracowników, którzy ulegli wypadkowi w drodze z pracy do domu.

Wyrok Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., I UK 308/18

Długi spadkowe obejmujące należności z tytułu składek w kwocie wynikającej z art. 24 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wypełniającej stan bierny spadku, nie mają wpływu na zakres odpowiedzialności spadkobiercy ustawowego (gminy) ustalony w decyzji organu rentowego wydanej na podstawie art. 100 § 1 ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, mogą natomiast mieć wpływ na skuteczność egzekucji prowadzonej na podstawie tej decyzji.

Wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., III UK 377/18

W odróżnieniu od systemu powszechnego w systemie zaopatrzeniowym wysokość świadczenia wypłacanego w przypadku ziszczenia się ryzyka ubezpieczeniowego regulowana jest ustawowo i pozostaje niezależna od wysokości „kapitału emerytalnego” zapisanego na koncie ubezpieczonego w systemie powszechnym i zgromadzonego w toku kariery zawodowej. Już ta różnica uzasadnia rozwiązanie takie, jakie wynika ze stosowanych łącznie art. 15 ust. 5 i art. 14 ust. 6 i 7 ustawy emerytalnej funkcjonariuszy. Unormowanie wynikające z tego przepisu jest swoistą „ceną”, jaką osoba objęta zaopatrzeniowym systemem ubezpieczenia społecznego „płaci” za możliwość skorzystania z systemu ubezpieczeniowego przewidującego modelowo korzystniejsze warunki ustalania wysokości świadczenia emerytalnego w porównaniu z systemem powszechnym. System ubezpieczeń społecznych finansowany (w przypadku systemu zaopatrzeniowego) lub gwarantowany (w przypadku systemu składkowego) przez państwo musi bowiem pozyskiwać źródła

finansowania swojej działalności. Uzasadnia to wprowadzenie ograniczeń w korzystaniu zarówno ze świadczeń przewidzianych w systemie powszechnym przez osoby objęte równolegle ochroną ubezpieczeniową systemu zaopatrzeniowego i powszechnego, jak i w dysponowaniu przez uprawnionego do świadczenia z systemu zaopatrzeniowego środkami pieniężnymi zgromadzonymi w ramach systemu powszechnego.

Uchwała Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., III UZP 7/19

Organ rentowy może wybrać płatnika składek jako podmiot zobowiązany do zwrotu świadczenia pobranego nienależnie przez świadczeniobiorcę (art. 84 ust. 6 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 300 z późn. zm.).

Uchwała Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2019 r., III UZP 10/19

Rozpoznanie sprawy w postępowaniu apelacyjnym przez skład trzyosobowy, w którym jednego z członków składu, niebędącego referentem, wyłonionego w drodze losowania (§ 50 ust. 1 w związku z § 54 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych, Dz.U. z 2019 r., poz. 1141), a przebywającego na planowanym urlopie wypoczynkowym, zgłoszonym do planu urlopów przed wyznaczeniem rozprawy apelacyjnej, zastępuje wyznaczony przez przewodniczącego wydziału zastępca, o którym mowa w § 72 ust. 1 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych, stanowi naruszenie zasady niezmienności składu wynikającej z art. 47b § 1 i 2 ustawy o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 52) i w konsekwencji prowadzi do nieważności postępowania z powodu rozpoznania sprawy przez skład orzekający sprzeczny z przepisami prawa (art. 379 pkt 4 k.p.c.).

Wyrok Sądu Najwyższego z 4 grudnia 2019 r., II UK 178/18

Wykładnia, że praca traktorzysty lub kombajnisty w spółdzielni kółek rolniczych to praca w szczególnych warunkach, ujęta w wykazie A, dział VIII poz. 3 do rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie jest wykluczona, ale tylko wtedy, gdy zatrudniony wykonywał pracę w transporcie w pełnym wymiarze czasu pracy, a nie prace w rolnictwie.

Wyrok Sądu Najwyższego z 4 grudnia 2019 r., II UK 149/18

Okres długoterminowej zasadniczej służby wojskowej, w której żołnierz uzyskał inne lub wyższe kwalifikacje zawodowe do wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury tylko wtedy, gdy żołnierz był zatrudniony w szczególnych warunkach pracy przed powołaniem do odbycia tej służby (art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony) albo podjął w ustawowym terminie 30 dni od zwolnienia ze służby szczególne zatrudnienie w zawodzie wyuczonym podczas odbywania służby wojskowej (§ 3, § 5 i § 12 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, Dz.U. nr 44, poz. 318 z późn. zm.).

Sprawy z zakresu prawa karnego

Postanowienie Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2020 r., II KZ 49/19

Zmiany w wykazie substancji psychotropowych, który stanowił załącznik nr 2 do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, nie wpisują się w podstawę wznowienia postępowania *propter nova* (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.). Oczywiście jest bowiem to, że zmiany normatywne, rzutujące nawet na zakres kryminalizacji określonych czynów, nie są nowymi faktami lub dowodami, a zatem nie mogą podważać prawdziwości ustaleń faktycznych, poczynionych w danej sprawie przez orzekające sądy.

Wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., IV KO 161/19

Przekazanie sprawy w trybie art. 37 k.p.k. nie wymaga jednak tego, aby takie okoliczności jak bezstronność, fachowość i rzetelność rzeczywiście wystąpiły, a jedynie tego, by okoliczności danej sprawy mogły rodzić przekonanie w odbiorze społecznym, w tym także stron postępowania, co do zdolności rozpoznania sprawy z zachowaniem standardów wynikających z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności czy z art. 4 k.p.k.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 4 grudnia 2019 r., II KK 208/19

Wymierzenie kary pieniężnej w drodze decyzji administracyjnej na podstawie art. 89 ustawy z 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 847), związanej z tym samym czynem, którego dotyczyło postępowanie karnoskarbowe (np. o czyn z art. 107 § 1 k.k.s.), co do zasady nie stanowi negatywnej przesłanki procesowej z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. W konsekwencji wcześniejsze zakończenie innego postępowania niż postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby nie powoduje stanu rzeczy osądzonej (*res iudicata*).

Wyrok Sądu Najwyższego z 28 listopada 2019 r., IV KS 48/19

Możliwość uchylenia wyroku uniewinniającego, umarzającego albo warunkowo umarzającego postępowanie karne i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius* określona w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k.) zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy – w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1–3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) – stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego, czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. Sama tylko możliwość wydania takiego wyroku w ponownym postępowaniu przed sądem pierwszej instancji jest niewystarczająca dla przyjęcia wystąpienia reguły *ne peius* określonej w art. 454 § 1 k.p.k. Oznacza to, że sąd odwoławczy zobligowany jest albo uzupełnić postępowanie dowodowe, by upewnić się, że rozstrzygnięcie uniewinniające jest niezasadne, lub wyraźnie uargumentować, iż na podstawie zgromadzonego w sposób prawidłowy materiału dowodowego nie ma możliwości wydania wyroku uniewinniającego.

Sprawy z zakresu prawa publicznego

Uchwała Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2019 r., I NSPZP 1/18

W sprawie o nadanie klauzuli wykonalności dopuszczalne jest wniesienie skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu

przygotowawczym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki.

Wyrok Sądu Najwyższego z 10 grudnia 2019 r., I NSW 347/19

W świetle art. 241 § 3 ustawy z 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 684 ze zm.), określającego warunki formalne protestu, osoba wnosząca protest powinna sformułować zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Protest powinien nadto spełniać warunki pisma procesowego określone przez art. 126 k.p.c. Protest wyborczy, tak jak każde pismo procesowe, powinien zatem zawierać oznaczenie sądu, do którego jest skierowany, imię i nazwisko lub nazwę uczestników i pełnomocników, oznaczenie rodzaju pisma, dowody na poparcie przytoczonych okoliczności, podpis uczestnika lub pełnomocnika, wymienienie załączników, oznaczenie miejsca zamieszkania uczestników oraz oznaczenie miejsca zamieszkania lub siedziby pełnomocnika.

Postanowienie Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2019 r., I NSW 165/19

Zestawienie elementów podmiotowych i przedmiotowych rozważanego przestępstwa z art. 249 pkt 2 k.k. prowadzi jednoznacznie do wniosku, że czynność przeszkadzania w swobodnym oddaniu głosu musi być funkcjonalnie powiązana z faktem oddawania konkretnego głosu, skoro istota zachowania polegającego na przeszkadzaniu sprowadza się do zakłócenia swobody uprawnionej osoby w realizacji tego aktu. Nadto – co istotne – przeszkadzanie ma być m.in. realizowane za pomocą podstępu, a więc poprzez wprowadzenie określonej osoby w błąd bądź też poprzez wyzyskanie takiego błędu, podczas gdy faworyzowanie w mediach publicznych komitetu wyborczego określonej partii politycznej w okresie poprzedzającym wybory do sejmu nie może być uznane za przeszkadzanie w swobodnym oddaniu głosu, a więc za zakłócanie tego aktu, utrudnianie go czy też czynienie niemożliwym do realizacji.

Bibliografia

- Postanowienie Sądu Najwyższego z 15 stycznia 2020 r., II KZ 49/19.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2020 r., V CSK 347/19.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 3 grudnia 2019 r., I NSW 165/19.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 4 grudnia 2019 r., II KK 208/19.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2019 r., III CZP 38/19.
Postanowienie Sądu Najwyższego z 6 grudnia 2019 r., V CSK 203/19.
Uchwała Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., III UZP 7/19.
Uchwała Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., III CZP 40/19.
Uchwała Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., III CZP 42/19.
Uchwała Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., III CZP 45/19.
Uchwała Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., III CZP 48/19.
Uchwała Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., III CZP 49/19.
Uchwała Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2019 r., III CZP 7/19.
Uchwała Sądu Najwyższego z 19 grudnia 2019 r., I NSPZP 1/18.
Uchwała Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2020 r., III CZP 41/19.
Uchwała Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2020 r., III CZP 50/19.
Uchwała Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2020 r., III CZP 51/19.
Uchwała Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2020 r., III CZP 52/19.
Uchwała Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2019 r., III CZP 35/19.
Uchwała Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2019 r., III UZP 10/19.
Uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 8 stycznia 2020 r.,
I NOZP 3/19.
Wyrok Sądu Najwyższego z 10 grudnia 2019 r., I NSW 347/19.
Wyrok Sądu Najwyższego z 10 grudnia 2019 r., IV CSK 420/18.
Wyrok Sądu Najwyższego z 10 grudnia 2019 r., IV CSK 443/18.
Wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., III UK 377/18.
Wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., IV KO 161/19.
Wyrok Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., I PK 205/18.
Wyrok Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2019 r., I UK 308/18.
Wyrok Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2019 r., I CSK 543/18.
Wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., III UK 398/18.
Wyrok Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2019 r., I PK 204/18.
Wyrok Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2019 r., I UK 322/18.
Wyrok Sądu Najwyższego z 18 grudnia 2019 r., II CSK 581/18.

Wyrok Sądu Najwyższego z 20 grudnia 2019 r., II CSK 19/19.
Wyrok Sądu Najwyższego z 28 listopada 2019 r., IV KS 48/19.
Wyrok Sądu Najwyższego z 29 listopada 2019 r., I CSK 477/18.
Wyrok Sądu Najwyższego z 4 grudnia 2019 r., II UK 149/18.
Wyrok Sądu Najwyższego z 4 grudnia 2019 r., II UK 178/18.
Wyrok Sądu Najwyższego z 6 grudnia 2019 r., V CSK 471/18.